

Dkt. George Payton, Tafsiiri ya Biblia, Kipindi cha 21, Vifungu vya Kijeni

© 2025 George Payton na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu tafsiiri ya Biblia. Huu ni kipindi cha 21, Vifungu vya Kijeni.

Ugumu unaofuata wa tafsiiri tutakaozungumzia ni jinsi ya kutafsiiri vifungu vya kijeni.

Na hii ni changamoto nyingine ya mawasiliano tunayopata tunapokutana na Agano Jipya na Agano la Kale. Kifungu cha maneno cha kitenzi ni kifungu cha maneno katika lugha yoyote, lakini hasa katika kisa chetu katika Kigiriki na Kiebrania, ambacho kina nomino mbili zilizounganishwa na kiambishi cha. Na kwa kawaida, vifungu vya maneno cha kitenzi tunachokifikiria kama kuonyesha umiliki.

Kwa hivyo, una nyumba ya mama yangu, au tunaweza kusema nyumba ya mama yangu. Hata hivyo, aina hii ya ujenzi ina njia nyingine nyingi ambazo inafanya kazi katika Kigiriki na Kiebrania, na kila lugha ina kazi 20 au 30 tofauti kulingana na jinsi zinavyotumia jeni. Hatutazishughulikia zote, lakini tunaweza angalau kuzishughulikia baadhi yake.

Kisha tutaangazia mchakato wa kutafsiiri. Kwa hivyo, ya kwanza ni mkia wa mbwa. Mkia wa mbwa.

Je, mbwa anamiliki mkia? Naam, ndio, lakini huzingatii sehemu ya umiliki wake. Mkia ni sehemu ya mbwa, kwa hivyo ni sehemu ya mbwa—ndoo ya maji.

Sawa, je, ndoo inamilikiwa na maji, au ndoo inamilikiwa na maji? Hapana, si kitu cha kumiliki. Ni ndoo iliyo na maji, ndoo iliyo na maji ndani yake—wimbo wa Miriamu.

Je, anamiliki wimbo huo? Sijui kama ana hakimiliki za utayarishaji wa wimbo huo, kwa hivyo huenda asiumiliki, lakini aliuimba hata hivyo. Ni wimbo aliouimba—Jiji la Yerusalemu.

Ni mji unaoitwa Yerusalemu. Na kwa hivyo, haya ni matumizi ya kifungu cha uundaji wa kijeni na nomino za na kwa ambazo haziwasilishi umiliki, na ndivyo tutakavyozingatia. Sawa, kwa hivyo kuna aina mbili za msingi za vifungu vya kijeni, na kimoja ni cha kibinafsi.

Kwa hivyo, inahusiana na mhusika anayefanya kitendo au kitendo kinachotajwa. Tena, tunapata hii kwa nomino za dhahania, ambazo kwa kweli ni kitendo. Kwa mfano, upendo wa Mungu au upendo wa Mungu.

Mungu ndiye anayependa, kwa hivyo Yeye ndiye anayehusika na kitendo hiki cha kupenda, na kwa hivyo tunaweza hata kusema Mungu anapenda kama nyongeza ya upendo wa Mungu. Na kwa hivyo Mungu ni mhusika, na kwa hivyo hii ni matumizi ya kibinafsi ya neno genitive. Kisha tuna lengo, ambalo labda ni la kawaida zaidi, na kwa namna fulani linaelezea kitu hiki.

Kwa hivyo, unasema, mvulana alikuwa na hofu ya mbwa. Kwa hivyo, hofu ya mbwa ni muundo wa jeni. Na inaelezea aina ya hofu aliyokuwa nayo.

Alimwogopa mbwa huyo, au mbwa. Kwa hivyo, kujua aina ya msemu wa kijeni kunaweza kutusaidia kuelewa maana yake na jinsi unavyotumika. Inaweza kuwa vigumu kuunganisha nomino mbili na of, na hii ndiyo sababu tunafanya hivyo.

Tena, tunazingatia changamoto hizi zote tofauti za tafsiri ambazo tulianza nazo, kwa kuelewa maandishi kwanza, kuelewa matatizo haya tofauti ya tafsiri ngumu kwanza, na kisha kuyaweka katika lugha lengwa katika tafsiri. Sawa, kwa hivyo ni mifano gani ya vifungu vya kijenzi? Naam, tayari tumekuwa na baadhi, yenye nomino mbili zilizounganishwa na of, na tulikuwa na tunda la Roho. Tena, hii haingekuwa milki, na tulisema katika mstari huo maalum katika Wagalatia kwamba Roho huzaa matunda kwa watu.

Kwa hivyo, ni matunda yanayozalishwa na Roho; Roho ndiye anayezaa matunda. Sawa, na tulizungumzia ubatizo wa toba. Kwa hivyo, uhusiano kati ya ubatizo na toba ni kwamba ubatizo ni ishara kwamba mtu ametubu.

Kwa hivyo, kubatizwa kunaonyesha kwamba wametubu. Nasi tulikuwa na ujio wa Bwana, na kwamba tulisema ni msemu wa wakati, wakati ambapo Bwana atakuja au angekuja. Pia tulikuwa na huu: Alituambia kuhusu upendo wenu, Alituambia kwamba mnawapenda watu, au Alituambia jinsi mnavyowapenda watu.

Sawa, kwa hivyo tulifanya nini? Tuliigawanyaje hii? Kwanza kabisa, unafikiria kama ni kiima cha kitenzi au kitu, iwe kinaelezwa au ni mtu anayelezea mtu anayefanya kitendo, au kwa namna fulani mtu huyo anahusiana na kitendo. Ni kwa njia gani nomino ya pili hurekebisha ya kwanza, au ya kwanza hurekebisha ya pili? Tunachojaribu kufanya ni kisha kuelezea uhusiano kati ya nomino hizi kwa njia iliyo wazi ili watu waweze kuifanya iwe wazi ni nini wanachosoma na uhusiano kati ya maneno haya mawili. Inasikika rahisi, lakini ni changamoto zaidi kuliko mtu anavyoweza kufikiria.

Sawa, hapa kuna mifano. Sawa, Luka 1.5, katika siku za Herode, mfalme wa Yuda. Sawa, katika siku za Herode, hilo ni wazi ni aina fulani ya msemu wa wakati.

Mfalme wa Yuda, uhusiano wa Herode na Yuda ulikuwaje? Alitawala Yuda. Kwa hivyo, tunaweza kusema, wakati Herode alipotawala Yuda. Hilo linavunja jeni, linalisema kwa njia iliyo wazi, na hutumia vitenzi halisi.

Tunaweza hata kusema hapa, tukitaka kushikilia neno, mfalme alitawala kama mfalme juu ya Yuda, na hilo labda lingekuwa jambo zuri kushikilia. Kwa hivyo, tungesema kwamba Herode alipotawala kama mfalme juu ya Yuda. Sawa, Luka 1:6, inazungumzia Zakaria na Elizabeti walikuwa wenye haki mbele za Mungu.

Kuona Mungu basi ni msemu wetu wa kitenzi. Kutembea bila lawama katika amri za Bwana. Kwa hivyo, Mungu aliona kwamba Zakaria na Elizabeti walikuwa wenye haki, na kwa hivyo, machoni pa Mungu, inamaanisha Mungu aliwaona.

Na kwa hivyo, Mungu akiwa mwonaji, hilo ni jambo la kibinafsi. Huyo ndiye mtu mkuu anayeonekana. Sawa? Jambo lingine wanalosema kwa Kiebrania, kwa njia fulani, ni mbele za Bwana.

Kama ilivyosemwa, Nuhu alikuwa mwadilifu mbele za Bwana. Neno lililotangulia ni kihusishi. Halituambii mengi, kwa hivyo halituondoi kabisa katika suala hilo.

Sio kutatua tatizo kabisa. Tunaweza hata kusema ni nani Mungu aliona hilo. Kwa hivyo, tukitaka kuzingatia hayo, badala ya kumfanya Mungu kuwa wazi, mara tu tunapomfanya Mungu kuwa wazi katika sentensi, hasa vifungu hivi vigumu, inaonekana kama kila mtu anataka kuingia katika hilo, na hiyo ndiyo hoja kuu ya sentensi.

Naam, tunawaelezea Zakaria na Elizabeth. Inasema tuenende bila lawama katika amri za Bwana na tuenende bila lawama katika sheria ambazo Mungu aliamuru.

Tena, hiyo inaelezea sheria. Na sheria zilitoka kwa Bwana. Kwa hivyo, tunaweza kusema kwamba Bwana alituumuru tuwe sahihi zaidi.

Mji wa Galilaya. Hiyo ina maana gani? Inamaanisha mji ulioko katika eneo la Galilaya, au katika eneo la Galilaya. Lakini ikiwa tunajaribu kuigawanya na kutotumia neno la, kujaribu kuelezea tena kwa njia tofauti.

Mifano mingine. Mji wa Yopa. Je, huo ni mji sawa na mji wa Galilaya? Labda sivyo.

Sawa, mji uliitwa au uliitwa Yopa. Bethlehemu, mji wa Daudi. Je, Daudi ndiye aliyemiliki mji huo? Hapana.

Daudi, hili liko katika Agano Jipya, kwa hivyo ni wazi kwamba Daudi amekufa kwa karne nyingi. Kwa hivyo hakuwa na mamlaka nalo. Je, Daudi aliishi hapo? Hapana, hakuwa hivyo.

Lakini ni mji wa nyumbani wa Daudi. Kwa kweli, alitoka katika eneo hilo, ukisoma historia yake, hilo ndilo eneo alilokulia. Sawa.

Kapernaumu, mji wa Andrea na Petro. Huo, Andrea na Petro walikuwa hai wakati wa kuandikwa kwa hilo, na kwa hivyo ndio mji ambapo Andrea na Petro waliishi. Haya yote si vigumu kuyaelewa, lakini wakati mwingine huwezi kutumia ule wa maneno, na kwa hivyo unahitaji kuyasema kwa njia tofauti kidogo.

Na kwa hivyo ninachofanya hapa ni kuweka wazi mambo ambayo tayari uliyajua. Unaweza kuelewa hilo, si jambo gumu sana kwa sasa. Sawa, vipi kuhusu hili? Mwanzo 2:11 na 12 inazungumzia kuhusu nchi ya Havila, nchi ya Havila, na dhahabu ya nchi hiyo.

Kwa hivyo, kuna uhusiano gani kati ya dhahabu na ardhi? Je, ardhi ilitoa dhahabu? Mimi ni kama ndiyo na kama hapana, lakini kwa namna fulani, watu walipata dhahabu kutoka nchi ya Havila. Kwa hivyo nchi hiyo iliitwa Havila, na dhahabu kutoka nchi hiyo. Kwa hivyo unazungumzia eneo lake, chanzo chake, na mahali ilipotoka.

Kwa hivyo, tukisema chakula cha Japani ni kizuri sana, chakula ambacho watu hula kwa kawaida nchini Japani ndicho kilitoka, na hiyo ndiyo chanzo chake. Sawa, tuendele.

Natumaini kwamba kufanya haya yote kunakupa wazo la mifano hii . Tena, mingi kati yake ni ya kueleweka sana, lakini tutaingia katika mambo mengine ambayo si ya kueleweka sana.

Sawa, Matendo 2:38. Hapa ndipo Petro anawaambia watu huko Yerusalemu watubu na kubatizwa kwa ajili ya msamaha wa dhambi zao, na kisha anaendelea kusema, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. Kipawa cha Roho Mtakatifu kinarejelea nini? Naam, Roho Mtakatifu ndiye kitu kinachotolewa.

Mungu atakupa Roho Mtakatifu. Mungu atakupa Roho Mtakatifu. Kwa hivyo kipawa cha Roho, Roho ndiye kipawa.

Roho Mtakatifu ndiye karama. Kwa kweli, sipendi kusema Roho Mtakatifu; napenda kusema Roho Mtakatifu kwa sababu Roho Mtakatifu ni mtu. Kwa hivyo, Roho Mtakatifu.

Vipi kuhusu Matendo 12? Matendo 12 ndiyo inayotaja karama za Roho Mtakatifu. Kwa hivyo, je, hizo ndizo karama ambazo Roho Mtakatifu hupokea? Je, Roho Mtakatifu ndiye karama? Kwa kweli, Roho Mtakatifu ndiye anayetoa karama za kiroho. Kwa hivyo, karama za Roho, tunaweza kusema, ni karama ambazo Roho Mtakatifu hutoa.

Shida ni kwamba vifungu hivyo viwili, kipawa cha Roho Mtakatifu na vipawa vya Roho Mtakatifu, ni sawa kabisa, isipokuwa kwamba kipawa ni cha wingi katika kimoja. Lakini ni sawa kabisa, na vinamaanisha mambo mawili tofauti. Kwa hivyo, tunafikiri, loo, vipawa vya Roho.

Kwa hivyo, ukisema, zawadi yangu ya siku ya kuzaliwa, unazungumzia kitu ambacho umepokea? Ni gumu, sivyo? Au ni kitu ambacho ninampa mtu kwa ajili ya siku yake ya kuzaliwa? Sawa, nilimnunulia Ted zawadi gani ya siku ya kuzaliwa, au nilipokea zawadi gani ya siku ya kuzaliwa kwa njia nyingine? Yohana 5:42, na hapa tuna msemu, hamna upendo wa Mungu mioyoni mwenu. Yesu anazungumza na watu, na anawakemea katika mjadala huu mrefu ambao Yesu alikuwa nao katika Yohana 5. Na ni dhahiri kwamba Yesu anapingana na watu hapo, na tunajaribu kuelewa ni kwa nini anawashutumu kwa kutokuwa na upendo wa Mungu mioyoni mwao.

Sawa, kwa hivyo unakumbuka tulichosema kuhusu maneno kama upendo? Una mtu anayependa, na una mtu anayependwa au kitu kinachopendwa. Kwa hivyo, je, Yesu anawaambia kwamba Mungu hawapendi ninyi na mioyo yenu? Hiyo ni uwezekano mmoja. Kwa hivyo Mungu ndiye mpenzi, na watu ndio wanaopendwa.

Je, inazungumzia wao kumpenda Mungu au kutompenda Mungu? Na ukiangalia muktadha, Yesu anasema kwamba unafikiri kwamba unafuata sheria, lakini huna upendo wa Mungu moyoni mwako. Tunawezaje kutafsiri hilo upya na kulifafanua, na hilo linamaanisha nini? Na ukiangalia, anawashutumu kwa kutompenda Mungu. Hampendi Mungu mioyoni mwenu.

Lakini unaona jinsi upendo wa Mungu, upendo wa Mungu, unavyofunika dhambi nyingi. Jambo lingine kuhusu msemu upendo wa Mungu ni kwamba ni msemu wa dhahania ambao, tukiusoma haraka sana, tunafikiri tunaelewa. Tunahitaji kufikiria upya hilo, na tunahitaji kuhakikisha kwamba tunapata kile kinachowasilishwa.

Sawa, chaguzi za kutafsiri vifungu vya maneno. Kwanza kabisa, tunaamua uhusiano kati ya vifungu hivyo viwili, na pia tunaamua kazi ya kifungu hicho ni nini. Kwa hivyo, ikiwa naweza kurudi kwenye hiki, vipawa vya Roho Mtakatifu vinaelezea Roho Mtakatifu akiwapa watu uwezeshaji wa kiroho.

Kazi ni kuelezea kazi ya Roho Mtakatifu. Utapokea kipawa cha Roho Mtakatifu ni kuelezea kile watakachopewa, na hivyo maelezo hayo ndiyo sehemu muhimu. Na upendo wa Mungu, hawakuwa wakifanya shughuli fulani, na shughuli inayolengwa hapa ni kumpenda Mungu, na hivyo ndivyo tunavyomaanisha tunaposema kazi ya kifungu cha maneno.

Sawa, kisha uangalie chaguzi tofauti za kutafsiri vifungu hivi tofauti. Ni njia gani tofauti wanazoweza kusema mambo katika lugha lengwa? Kwa hivyo ikiwa wana vifungu vinavyofanana, au ikiwa wanaweza kusema upendo wa Mungu na inawasilisha jambo sahihi ikiwa wanasema kipawa cha Roho Mtakatifu na inawasilisha jambo sahihi, hakuna haja ya kubadilisha chochote. Unaweza kutafsiri tu kwa kutumia umbo la maandishi ya Biblia.

Na kama nilivyosema kwa Kiswahili, wakati mwingine hutumia nomino hizi zenye of, na huwasiliana vizuri. Ikiwa inawasiliana vizuri, basi kama tunavyosema, ikiwa haijahiribika, usiirekebishe. Hakuna haja ya kufanya hivyo kwa sababu tayari inawasiliana vizuri.

Vizuri sana. Kwa mfano, walienda katika jiji la Yerusalemu. Kama ningetafsiri hilo kwa Kiswahili, watu wangeelewa kikamilifu kwamba hilo ndilo jina la jiji.

Hatungelazimika kubadilisha chochote. Hata hivyo, ikiwa inasikika kuwa ngumu, haiwasiliani, na haifanyi uhusiano na au utendaji kazi kuwa wazi, basi tunahitaji kurekebisha na kusema mambo wazi zaidi kwa njia iliyo wazi ili watu waelewe. Asante.

Huyu ni Dkt. George Payton katika mafundisho yake kuhusu tafsiri ya Biblia. Huu ni kipindi cha 21, Vifungu vya Kijeni.